

IEPENNOMENCLATUUR

door

JOH. C. WENT.

De Nederlandsche Boscbouw Vereeniging publiceerde in 1948 een herziene uitgave van de in 1932 verschenen lijst van namen voor onze voornaamste houtgewassen. Deze is samengesteld door de „Werkgroep voor de benaming der houtige gewassen ten dienste van den Nederlandschen boscbouw” een onderdeel van de „Commissie voor de Wetenschappelijke benaming der Cultuurgewassen”, die de lijst heeft goedgekeurd. Hierin zijn de iepen in een eigszins gewijzigde vorm opgenomen. Daar hierdoor vermoedelijk verwarring zal ontstaan bij de benaming van de iepen leek het me gewenst een lans te breken voor de wetenschappelijke door de meeste systematici bezigde nomenclatuur.

• Ik zou daarvoor aan de hand van de lijst van de Werkgroep de diverse iepen willen behandelen.

De eerstgenoemde iep *U. campestris* (L.s.s.) Mill., *U. procera* Salisb. is de Engelse iep, een soort, die in ons land niet voorkomt. In Engeland wordt de benaming *U. campestris* voor deze Engelse iep gebruikt. Ook Miller heeft dat dus gedaan. In West Europa werd *U. campestris* algemeen en Linnaeus de lijst genoemde *U. glabra* Mill. gebruikt. Wanneer men nu Linnaeus Species Plantarum erbij neemt, dan geeft deze voor Europa slechts één soort n.l. *U. campestris*. R. Melville (1) zet uiteen welke soorten hieronder zijn samengevat. Hij bestudeerde ook het type exemplaar van Linnaeus, wat een vorm van de in de lijst genoemde *U. scabra* Mill. blijkt te zijn. Volgens de nomenclatuurregels zou deze laatste soort dus *U. campestris* genoemd moeten worden, tenzij men meent, dat hierdoor de verwarring volkomen wordt en men dus deze naam laat vervallen volgens artikel 62 van de nomenclatuurregels als een nomén ambiguüm. Ik zou dus de nomenclatuur van Rehdér willen volgen en deze iep *U. procera* Salisb. willen noemen.

In de lijst van de Werkgroep volgen thans 4 namen, waarvan twee in 1932 onder *U. glabra* Mill. voorkomen, terwijl twee in die lijst nog niet genoemd worden. *U. campestris* Mill. var. *suberosa* Wahl. en *U. campestris* Mill. var. *Christine Buisman* hort. behoren thuis bij *U. glabra* Mill.; en zijn zeer zeker geen vormen van *U. procera* Salisb. Met *U. campestris* Mill. var. *Dampieri* Spaeth is dit vermoedelijk ook het geval.

Wat *U. campestris* Mill. var. *Wheatleyi* Sim. Louis betreft, blijkt dat deze door Rehdér ook onder de op de lijst genoemde *U. glabra* Mill. wordt gebracht. Gaat men echter verder in de verdeling van de iepen in soorten, zoals tegenwoordig de Engelse systematici dit doen o.a. R. Melville (2), dan hoort deze iep thuis bij *U. stricta* de "Cornish elm" en wel als *U. stricta* Lindl. var. *sarriensis* (Loud.) Moss.

De volgende genoemde soort *U. glabra* Mill. is door Miller in 1768 beschreven in de 88ste editie van de Gardeners Dictionary. Daar

echter Hudson in 1762 deze naam reeds in de Flora Anglica voor een andere iep en wel de later in de lijst genoemde *U. scabra* Mill. gebruikt heeft, kan volgens de nomenclatuurregels deze naam niet meer voor een andere iep gebruikt worden, zodat *U. glabra* Mill. moet vervallen. De thans voor deze soort gebruikte naam is *U. carpinifolia* Gleditsch. Een goede beschrijving van deze soort en zijn variëteiten is door R. Melville gegeven (3). Hieronder vallen dus ook de drie eerder genoemde variëteiten. Men krijgt dan *U. carpinifolia* Gleditsch var. *Dampieri* (Wesm.) Rehd.; *U. carpinifolia* Gleditsch var. *suberosa* (Moench) Rehd. en *U. carpinifolia* Gleditsch var. *Christine Buisman hort.*

De volgende in de lijst van de Werkgroep genoemde soort is *U. hollandica* Mill. Wanneer men in de Gardeners Dictionary de beschrijving van deze soort leest dan blijkt, dat Miller *U. hollandica* heeft genoemd, wat in Engeland bekend staat onder de naam *U. hollandica* Mill. var. *major* (Sm.) Rehd. of "Dutch elm". Dit is een variëteit, die niet op onze Hollandse iep lijkt, met veel rondere bladen en wortelopslag en uitlopers op de stam met kurklijsten. Deze variëteit komt in ons land in de duinstreek voor. Ik geloof dan ook, dat men goed doet voor onze Hollandse iep de benaming van Rehder (5) te volgen en hem *U. hollandica* Mill. var. *belgica* (Burgsd.) Rehd. te noemen. Als derde variëteit van deze soort komt in ons land *U. hollandica* Mill. var. *vegeta* (Loud.) Rehd. voor, zoals ook de lijst aangeeft.

De benaming van de volgende soort *U. laevis*, die men nog vaak in Zuid Limburg kan aantreffen, levert geen moeilijkheden op.

De volgende in de lijst genoemde iep is *U. scabra* Mill. Deze iep is in de reeds eerder genoemde, in 1768 verschenen, 8ste editie van de Gardeners Dictionary beschreven. Daar Hudson deze soort reeds eerder beschreven heeft onder de naam *U. glabra* in de Flora Anglica moet deze laatste naam volgens de nomenclatuurregels gehandhaafd worden.

Dit blijft zelfs het geval wanneer men bezwaren heeft tegen de naam *glabra* voor een zeer ruwbladige iep (zie artikel 61 van de nomenclatuurregels). Neemt men dus aan, dat deze iep *U. glabra* Huds. moet heten, dan volgt hieruit, dat de volgende variëteiten eryan worden *U. glabra* Huds. var. *camperdownii* (Henry) Rehd.; *U. glabra* Huds. var. *exoniensis* (K. Koch) Rehd. (niet *fastigiata*) (4) en *U. glabra* Huds. var. *pendula* (Loud.) Rehd.

Hieronder volgt thans een overzicht hoe de namen volgens het bovenstaande zouden moeten luiden:

Wetenschappelijke namen	Namen van de Werkgroep (synoniemen)
<i>Ulmus procera</i> Salisb.	<i>U. campestris</i> (L.s.s.) Mill.
<i>U. carpinifolia</i> Gleditsch	<i>U. glabra</i> Mill.
<i>U. carpinifolia</i> Gleditsch var. <i>Dampieri</i> (Wesm.) Rehd.	<i>U. campestris</i> Mill. var. <i>Dampieri</i> Spaeth
<i>U. carpinifolia</i> Gleditsch var. <i>suberosa</i> (Moench) Rehd.	<i>U. campestris</i> Mill. var. <i>suberosa</i> Wahlb.
<i>U. carpinifolia</i> Gleditsch var. <i>Christine Buisman hort.</i>	<i>U. campestris</i> Mill. var. <i>Christine Buisman hort.</i>
<i>U. stricta</i> Lindl. var. <i>sarniensis</i> (Loud.) Moss	<i>U. campestris</i> Mill. var. <i>Wheatleyi</i> Sim. Louis.

Wetenschappelijke namen	Namen van de Werkgroep (synoniemen)
U. hollandica Mill. var. belgica (Burgsd.) Rehd.	U. hollandica Mill.
U. hollandica Mill. var. major (Sm.) Rehd.	komt in de lijst van de
U. hollandica Mill. var. vegeta (Loud.) Rehd.	Werkgroep niet voor
U. laevis Pall.	gelijk aan de lijst van de
	Werkgroep
U. glabra Huds.	U. scabra Mill.
U. glabra Huds. var. camperdownii (Henry) Rehd.	U. scabra Mill. var. Camper-
U. glabra Huds. var. exoniensis (K. Koch) Rehd.	downii Henry
U. glabra Huds. var. pendula (Loud.) Rehd.	U. scabra Mill. var. fastigiata
	Schneider
	U. scabra Mill. var. horizontalis
	Schneider

LITERATUUR.

1. Melville, R. 1938 Journ. of Bot. blz. 261.
2. " " 1944 Nature 153 blz. 199.
3. " " 1946 Journ. Linn. Soc., Bot. LIII nr. 349 blz. 83.
4. Rehder, A. 1938 Journ. Arn. Arb. XIX blz. 264.
5. " " 1947 Manual of cultivated Trees and Shrubs 2d. edition (New York. The Macmillan Company).